

1. Kiedy stosować drabiny?

Drabina jest urządzeniem służącym do tymczasowej pracy na wysokości i może być użyta w przypadku, gdy wykorzystanie innego, bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego nie jest uzasadnione z powodu niskiego poziomu ryzyka i krótkotrwałego ich wykorzystania albo istniejących okoliczności, których pracodawca nie może zmienić.

Drabinę stosuje się jedynie wtedy, gdy praca ma trwać **nie dłużej niż 30 minut** i jest to praca lekka (ciężar przenoszony przez człowieka < 10 kg), dostępne są uchwyty dla rąk oraz możliwe jest utrzymanie trzech punktów kontaktu (ręce i stopy) w pozycji roboczej.

Dopuszcza się do użycia drabiny o maksymalnej długości:

- do **4 m** dla prac malarskich,
- do **3 m** dla prac monterskich,

W przypadku wchodzenia po drabinie **>2 m** należy zabezpieczyć pracownika przed upadkiem z wysokości (np. poprzez przypięcie do punktu kotwiącego umieszczonego nad głową, z użyciem szelek do prac na wysokości).

Prace z użyciem drabin zalicza się do prac szczególnie niebezpiecznych, dlatego też, jeśli warunki techniczne i ekonomiczne pozwalają należy stosować bezpieczniejsze rozwiązania tj. podnośniki koszowe, rusztowania. **Prace powyżej 4m na drabinach są pracami nierutynowymi i wymagają sporządzenia IBWR oraz uzyskania akceptacji działu BHP LG.**

2. Wymagania normatywne względem drabin

Drabiny są dopuszczone do użycia wówczas gdy spełniają wymagania normy **PN-EN-131**, która określa dwie grupy drabin:

- **PROFESJONALNE** - przeznaczone do użytkowania w środowisku pracy,
- **NIEPROFESJONALNE** - przeznaczone do użytku prywatnego np. w domach.

Drabiny profesjonalne muszą spełniać wyższe wymagania dotyczące wytrzymałości poszczególnych elementów oraz być odpowiednio testowane, gwarantują one do 50 000 cykli wejść i zejść, natomiast drabiny nieprofesjonalne do 10 000 cykli użycia.

3. Rodzaje drabin dopuszczonych do użycia

Ze względu na rodzaj oraz zakres użycia drabiny, wyróżnia się następujące ich rodzaje:

- 1) drabiny **przystawne** (1),
- 2) drabiny **rozstawne** (tzw. typu A) (2),
- 3) drabiny **przegubowe** (3),

oraz drabiny **uniwersalne** (będące zarówno przystawnymi jak i rozstawnymi).

Wszystkie wymienione rodzaje drabin ze względu na swoją budowę i przeznaczenie służą do zastosowania w określonych rodzajach prac. Zarówno drabiny przystawne jak i rozstawne, przegubowe oraz uniwersalne są dopuszczone do użycia tylko i wyłącznie jeśli przeznaczone są do użytku **PROFESJONALNEGO**.

Warto zapamiętać!

Przy pracach na wysokości, w tym z użyciem drabin wymaga się stosowania odpowiednich środków ochrony indywidualnej:

- a) hełmu do prac na wysokości, z zapiętym paskiem podbródkowym,
- b) obuwia i odzieży roboczej,
- c) kamizelki ostrzegawczej,
- d) w zależności od rodzaju prac – innych adekwatnych SOI.

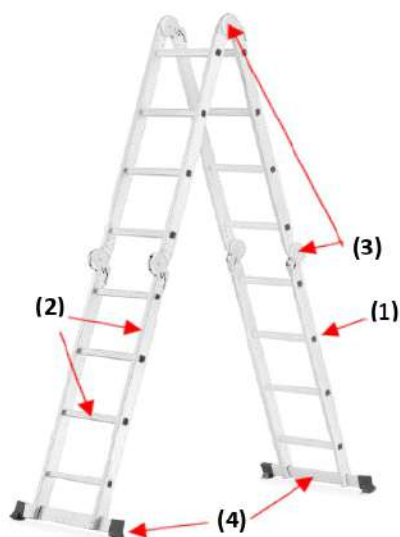
Oznaczenie drabiny profesjonalnej

Etykieta (naklejka) producenta umieszczona na drabinie zawiera podstawowe informacje dotyczące zasad bezpiecznej pracy, warunków technicznych używania drabiny oraz jej przeznaczenia. Jej obecność jest warunkiem dopuszczenia drabiny do użycia oraz potwierdzeniem spełniania odpowiednich norm.

4. Czynności przed rozpoczęciem pracy

Przed rozpoczęciem pracy na drabinie, należy upewnić się, że jej stan techniczny umożliwia bezpieczną pracę, w związku z czym należy wykonać kolejno opisane czynności:

(1) sprawdź mocowania (nity, śruby) – wszystkie połączenia muszą być kompletne, bez luzów oraz śladów korozji.

(2) podłużnice i szczeble muszą być kompletne, nieuszkodzone, niewygięte.

(3) elementy łączące, prowadnice, zabezpieczenia – muszą funkcjonować prawidłowo.

(4) stopki i stabilizatory – stopki/nakładki antypoślizgowe muszą być nieuszkodzone.

Oznakowanie i instrukcja obsługi zamieszczona na etykiecie drabiny (naklejka na podłużnicy) muszą być czytelne, zabrania się malowania drabin oraz oklejania wszelkimi materiałami.

Przeglądu technicznego drabiny dokonuje pracownik obowiązkowo przed rozpoczęciem pracy z jej użyciem i ponosi za to odpowiedzialność. Jeśli drabina jest niekompletna, niesprawna, uszkodzona lub pozbawiona etykiety – zabrania się stosowania takiej drabiny.

5. Zasady bezpiecznej pracy na drabinie

Drabina powinna być ustawiana pod odpowiednim kątem względem podłoża, wynosi on **65-75°**, podstawa drabiny ustawiona na podłożu.

Zabrania się ustawiania drabin na niestabilnym, śliskim podłożu oraz opierania drabiny o przedmioty niestabilne, śliskie i niesprawdzone.

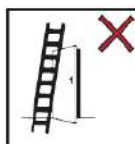
Drabina powinna wystawać co najmniej **1 m** nad poziom posadzki, stropu itp., do którego prowadzi, ustawiona płasko dwoma podłużnicami.

Zabrania się stosowania drabin w otoczeniu linii elektrycznych (odległość 6 m w poziomie) oraz w miejscach gdzie może zostać potrącona/przewrócona.

Niedopuszczalne jest stosowanie drabiny niezgodnie z jej przeznaczeniem oraz do wykonywania robót spawalniczych, odczepiania zawiesi od elementów prefabrykowanych.

Warto zapamiętać!

Każda drabina podlega okresowej kontroli stanu technicznego nie rzadziej niż raz w ciągu roku, którą powinien wykonać pracownik posiadający odpowiednie kwalifikacje w tym zakresie. Wynik takiej kontroli powinien być udokumentowany w Protokole Oceny Stanu Drabiny i przechowywany w dokumentacji do dyspozycji instytucji kontrolnych przez okres do 5 lat. Potwierdzeniem przeprowadzenia takiej kontroli jest etykieta (kontrolka).

Regularna kontrola na podstawie wytycznych normy zakładowej

Następna kontrola

Numer drabiny:

Dział:

Pierwszą czynnością konieczną do wykonania przez pracownika przed użyciem drabiny jest zapoznanie się z instrukcją obsługi i postępowanie zgodne z jej ustaleniami.

Podstawa drabiny powinna być nieuszkodzona, wyposażona w sprawne stabilizatory. W przypadku ich uszkodzenia, pęknięcia itp. – wymienia się je na nowe.

Zabrania się wychylania z drabiny podczas jej używania oraz schodzenia / wchodzenia w sposób inny niż przodem do drabiny.

Zabrania się wnoszenia na drabinę ładunków, materiałów, narzędzi o wadze powyżej 10 kg, przesuwania drabiny znajdując się na jej szczeblach.

Niedopuszczalne jest korzystanie z 3 ostatnich stopni drabiny przystawnej, oraz 2 ostatnich w przypadku drabiny rozstawnej – oraz stanie na niej okrakiem.

Warto zapamiętać!

Szczegółowe wymagania w odniesieniu do bezpiecznej pracy z użyciem drabin określonego typu są zawarte w instrukcji obsługi drabiny oraz na etykiecie umieszczonej na boku podłuznicy drabiny.

Drabiny zniszczone, uszkodzone nie podlegają naprawom, elementy złamane, pognięte, przecięte dyskwalifikują drabinę z użycia. Zabrania się wykonywania napraw drabin lub ich elementów we własnym zakresie.

6. Dobre i złe praktyki podczas wykonywania prac

Stosowanie zasady trzech punktów podparcia jest istotne w bezpiecznej pracy na drabinie, jeśli długość drabiny nie jest wystarczająca do potrzeb – nie należy się wspomagać innymi przedmiotami, lecz zmienić drabinę na dłuższą.

Stosowanie akcesoriów producenta zwiększających bezpieczeństwo pracy na drabinie jest dobrym rozwiązaniem, zakazane jest natomiast wprowadzanie własnych amatorskich rozwiązań w konstrukcji drabin.

Ważne jest, aby przed rozpoczęciem prac na drabinie odpowiednio dopasować sprzęt do potrzeb (określić długość drabin, sposób ich ustawienia, dostępność miejsca, pole manewru).

Złe dopasowanie długości drabiny skutkować może koniecznością większego obciążania kończyn górnych poprzez ograniczenie swobody ich zasięgu.

Nie jest dopuszczalne stosowanie drabin drewnianych w użytku profesjonalnym. Drabin rozstawnych nie stosuje się jako przystawne.

Taki sposób używania drabiny jest kategoriycznie zabroniony. Pracownik nie ma żadnego stabilnego punktu podparcia – jeden niekontrolowany ruch mógłby doprowadzić do upadku z drabiny.

Stosowanie drabin dłuższych niż 4 m nie jest dozwolone, należy rozważyć zastosowanie bezpieczniejszych środków technicznych w celu wykonania pracy na wysokości. Chodzenie po kanałach wentylacyjnych i przypinanie się do szpilek potęguje ryzyko wystąpienia wypadku.

Drabina nie może być używana jako pośredni lub bezpośredni środek transportowy. Pracownik nie stosuje 3 punktów podparcia oraz nie ma odpowiedniej asekuracji, co jest również niedopuszczalne.

Warto zapamiętać!

W przypadku gdy drabina musi pozostać ustawiona w miejscu niebezpiecznym, narażonym na potrącenie lub w obszarze, w którym pracę wykonuje duża ilość osób – należy strefę pracy odpowiednio wydzielić i w razie potrzeby ustawić obserwatora.

Osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad pracownikami w momencie wykonywania przez pracowników czynności pracy niezgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami BHP odpowiada karnie w sytuacji braku reakcji na wszelkie naruszenia i wypadki przy pracy powstałe w ich konsekwencji.

Norma 131 wymaga stosowanie szerokiej podstawy podłużnic drabin ze stabilizatorami we wszystkich drabinach o długości powyżej 3m.

7. Hierarchia zabezpieczeń podczas organizacji prac

W etapie organizacji prac należy dążyć do **wyeliminowania konieczności** wykonywania prac na wysokości. Jeśli nie jest to możliwe **należy zawsze** stosować rozwiązania zgodne z hierarchią przedstawioną poniżej: 1 – balustrady i stałe platformy > 2 – podesty ruchome > 3 – rusztowania > 4 – drabiny platformowe / pomosty platformowe > 5 – drabiny

1

Balustrady i platformy stałe – PN-EN 13374, PN-EN 12811, PN-EN ISO 14122

2

Podesty ruchome – PN-EN 280, CE

3

Rusztowania – PN-EN 1004, PN-EN 12811, PN-EN 12810, PN-M-47900

4

Drabiny platformowe lub pomosty platformowe – PN-EN 131, PN-EN 14183

5

Drabiny – PN-EN 131

Warto zapamiętać!

Dobierając środki ochrony należy rozpocząć od zastanowienia czy jest możliwość eliminacji zagrożeń w miejscu ich powstawania – np. poprzez zmianę rozwiązań projektowych i wyeliminowanie potrzeby pracy na wysokości na etapie projektu.

Rodzaje sprzętu ochronnego przeznaczonego do prac na wysokości oraz sposoby jego użycia i konserwacji określa Standard 7.1

PAMIĘTAJ!!!

Bezpieczeństwo użytkownika zależy od prawidłowego funkcjonowania maszyn i środków wykorzystywanych do pracy, odpowiednia konserwacja oraz regularny przegląd każdego elementu ogranicza ryzyko powstania zagrożenia.